

Chambre des Représentants

SESSION 1964-1965.

16 DÉCEMBRE 1964.

PROJET DE LOI

modifiant les lois coordonnées relatives aux
allocations familiales pour travailleurs salariés.

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DE LA PREVOYANCE SOCIALE ⁽¹⁾,
PAR Mme FONTAINE-BORGUET.

MESDAMES, MESSIEURS,

Le projet soumis à votre Commission propose de modifier sur deux points les lois coordonnées relatives aux allocations familiales pour travailleurs salariés.

Il s'agit tout d'abord de supprimer la condition que l'enfant incapable d'exercer une profession quelconque, en raison de son état mental ou physique, doit être à la charge exclusive ou principale de l'attributaire pour que l'octroi des allocations soit poursuivi sans limite d'âge (article 63 des lois coordonnées).

Selon la circulaire ministérielle du 18 avril 1955, on peut admettre que la personne qui demande les allocations a la charge principale de l'enfant en cause si la somme des revenus et des avantages propres à celui-ci ne dépasse pas la moitié du coût de son entretien.

⁽¹⁾ Composition de la Commission :

Président : M. Deconinck (J.).

A. — Membres : MM. Delhache, De Mey, De Paep, Mme De Rie-maecker-Legot, MM. Duvivier, Lavens, Lenoir, Olislaeger, Peeters (L.), Posson, Van den Daele. — Brouhon, Castel, Deconinck (J.), Demets, Mme Fontaine-Borguet, Lambert, MM. Major, Namèche, Nyffels, Vanderhaegen. — D'haeseleer, Vanderpoorten.

B. — Suppléants : MM. De Staercke, Houbart, Lebas, Otte, Tanghe, Verbaanderd. — Christiaenssens, Mme Copée-Gerbinet, MM. Hicquet, Lamers, Paque (S.). — Cornet.

Voir :

638 (1962-1963) :

— N° 1 : Projet de loi.

— N°s 2 et 3 : Amendements.

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1964-1965.

16 DECEMBER 1964.

WETSONTWERP

tot wijziging van de samengeordende wetten
betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders.

VERSLAG

NAMENS DE
COMMISSIE VOOR DE SOCIALE VOORZORG ⁽¹⁾,
UITGEBRACHT
DOOR Mevr. FONTAINE-BORGUET.

DAMES EN HEREN,

Het aan uw Commissie voorgelegde ontwerp strekt ertoe de gecoördineerde wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders op twee punten te wijzigen.

Vooreerst wil het de voorwaarde afschaffen, volgens welke het kind dat, wegens zijn lichaams- of geestesgesteldheid, ongeschikt is om enig beroep uit te oefenen, uitsluitend of hoofdzakelijk ten laste van de gerechtigde moet zijn om ook na het bereiken van de leeftijdsgrens nog kinderbijslag te ontvangen (artikel 63 van de gecoördineerde wetten).

Volgens het ministerieel rondschrijven van 18 april 1955 mag worden aangenomen dat de persoon die de bijslag aanvraagt, de hoofdzakelijke last in verband met het betrokken kind draagt, indien de samengevoegde inkomsten en de voordelen, die hij uit hoofde van dat kind geniet, samen niet meer bedragen dan de helft van wat het onderhoud van dat kind kost.

⁽¹⁾ Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Deconinck (J.).

A. — Leden : de heren Delhache, De Mey, De Paep, Mevr. De Rie-maecker-Legot, de heren Duvivier, Lavens, Lenoir, Olislaeger, Peeters (L.), Posson, Van den Daele. — Brouhon, Castel, Deconinck (J.), Demets, Mevr. Fontaine-Borguet, Lambert, de heren Major, Namèche, Nyffels, Vanderhaegen. — D'haeseleer, Vanderpoorten.

B. — Plaatsvervangers : de heren De Staercke, Houbart, Lebas, Otte, Tanghe, Verbaanderd. — Christiaenssens, Mevr. Copée-Gerbinet, de heren Hicquet, Lamers, Paque (S.). — Cornet.

Zie :

638 (1962-1963) :

— N° 1 : Wetsontwerp.

— N°s 2 en 3 : Amendementen.

Mais à raison d'un coût d'entretien évalué à 72 francs par jour, un revenu supérieur à 36 francs suffit à retirer le droit aux allocations (circulaire ministérielle du 22 mars 1963).

Le fait que les interventions des commissions d'assistance publique, du Fonds spécial d'assistance, du Fonds des estropiés et mutilés, de l'Œuvre nationale des combattants et assimilés, de l'Œuvre nationale de l'enfance, des mutualités, etc., n'entrent pas en ligne de compte pour déterminer ce revenu, n'empêche pas que la condition de charge limite excessivement la portée de l'article 63.

C'est pourquoi il y a lieu de rétablir l'égalité du droit aux allocations entre les autres tributaires et cette catégorie de familles particulièrement éprouvées par le sort ainsi qu'entre celles-ci et les familles d'indépendants se trouvant dans la même situation, puisque l'article 102 de l'arrêté royal organique du 22 décembre 1936 n'impose pas la condition de charge.

On remarquera que le texte proposé renonce à préciser que l'enfant incapable doit dépendre « d'une personne occupée au travail par un employeur assujéti, ou tout au moins d'une personne qui est en droit de prétendre aux allocations familiales en vertu de l'article 56 ou de l'article 57 » ou encore être lui-même « bénéficiaire(s) des dispositions de l'article 56bis ». Il a paru suffisant de dire que l'octroi des allocations familiales est poursuivi en faveur des « enfants bénéficiaires » incapables d'exercer une profession quelconque pour délimiter exactement le champ d'application de l'article 63 : celui-ci ne peut viser, tout comme le texte en vigueur, que les enfants qui ont été bénéficiaires d'allocations aux conditions générales des lois coordonnées, soit jusqu'à l'âge auquel prend fin l'obligation scolaire, soit jusqu'à la fin d'études poussées au-delà ou d'un contrat d'apprentissage, sans solution de continuité entre cet état de bénéficiaire et la naissance de l'incapacité, et pourvu que ces conditions générales subsistent par la suite, en étant « exclusivement ou principalement à la charge d'une personne physique ».

En bref, la modification que l'on propose d'apporter au premier alinéa du texte actuel n'a pas d'autre but que celui donné par le deuxième alinéa ci-dessus.

On mesurera la portée de cette réforme en songeant qu'aux 8 672 bénéficiaires de 1962 (soit près de six enfants sur mille) viendront s'ajouter tous ceux que la condition de charge privait des allocations, notamment en raison de leur séjour nécessaire dans des établissements spéciaux. Le nouvel article 70 des lois coordonnées par la loi du 20 juillet 1961 en aura ainsi plus de portée encore.

La Commission, unanime, modifie le texte de l'alinéa 3 de l'article 1er en remplaçant les termes : « le juge de paix prend au préalable l'avis » par les mots : « sur avis ».

La modification proposée au 3e alinéa est de nature à réduire les délais de la décision à prendre par le juge.

Il n'en faudrait pas conclure, estimons-nous, que la compétence du juge de paix doit s'étendre au-delà de la constatation de l'incapacité, par exemple à la vérification des autres conditions du droit aux allocations. La responsabilité des caisses de compensation reste entière, telle qu'elle résulte en particulier de la circulaire ministérielle n° 193 du

Bij een op 72 frank per dag geraamde onderhoudsprijs is een inkomen van meer dan 36 frank echter al voldoende om het recht op kinderbijslag te doen intrekken (ministerieel rondschrijven van 22 maart 1963).

Dat de uitkeringen, verleend door de commissies van openbare onderstand, het Speciaal Onderstandsfonds, het Fonds voor Gebrekkigen en Verminkten, het Nationaal Werk voor Strijders en Gelijkgestelden, het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn, de ziekenfondsen, enz., niet in aanmerking komen om dat inkomen te bepalen, neemt niet weg dat de draagwijdte van artikel 63 al te zeer beperkt wordt door de voorwaarde van het ten laste zijn.

Derhalve is er reden om t.a.v. het recht op kinderbijslag de gelijkheid te herstellen tussen de andere rechthebbenden en die categorie van bijzonder erg beproefde gezinnen, zomede tussen deze laatste en de gezinnen van zelfstandigen die zich in een zelfde situatie bevinden, aangezien de voorwaarde van het ten laste zijn niet voorkomt in artikel 102 van het organiek koninklijk besluit van 22 december 1938.

Er zij opgemerkt dat de voorgestelde tekst niet meer bepaalt dat een arbeidsongeschikt kind moet afhangen « van een persoon tewerkgesteld door een werkgever die onder toepassing van de wet valt of, ten minste, van een persoon die, krachtens artikel 56 of artikel 57, op kinderbijslag aanspraak kan maken » of zelf « het voordeel der bepalingen van artikel 56bis » moet genieten. De bepaling, dat de uitkering van kinderbijslag voortgaat ten gunste van « de rechtgevendende kinderen » die ongeschikt blijken om enig beroep uit te oefenen, werd voldoende geacht voor een nauwkeurige afbakening van het toepassingsgebied van artikel 63 : dit artikel kan, evenals de thans van kracht zijnde wet, alleen maar betrekking hebben op de kinderen die, onder de in de gecoördineerde wetten gestelde algemene voorwaarden, kinderbijslagen hebben genoten, hetzij tot het einde van de schoolplichtige leeftijd, hetzij tot het einde van verder voortgezette studies of van een leercontract, zonder dat er een onderbreking is geweest tussen deze toestand van rechthebbende op kinderbijslag en het ontstaan van de arbeidsongeschiktheid, en mits die algemene voorwaarden ook nadien vervuld blijven, doordat de belanghebbenden « uitsluitend of hoofdzakelijk ten laste zijn van een natuurlijk persoon ».

Kortom, de wijziging, die wordt voorgesteld in het eerste lid van de huidige tekst, heeft geen ander doel dan datgene vermeld in het tweede lid hierboven.

Men kan zich een idee vormen van deze hervorming, als men bedenkt dat bij de 8 672 rechthebbenden van 1962 (d.i. zowat zes kinderen op duizend) al diegenen gaan komen die nog geen kinderbijslag ontvingen, omdat zij niet voldeden aan de voorwaarde inzake onderhoud, met name omdat zij in bijzondere inrichtingen dienden te worden ondergebracht. Artikel 70 van de gecoördineerde wetten, zoals dat bij de wet van 20 juli 1961 is gewijzigd, zal derhalve een nog ruimere draagwijdte hebben.

De Commissie wijzigt de tekst van het derde lid van het eerste artikel eenparig als volgt : « De arbeidsongeschiktheid wordt — op advies van de door de Minister van Sociale Voorzorg aangewezen geneesheer — vastgesteld door de vrederechter van de plaats, waar het kind, dat ongeschikt is om een beroep uit te oefenen, wordt opgevoed ».

De voor het derde lid voorgestelde wijziging maakt het mogelijk de termijn van de door de rechter te nemen beslissing te verkorten.

Naar onze mening mag men daar niet uit afleiden dat de bevoegdheid van de vrederechter verder moet reiken dan het vaststellen van de ongeschiktheid, dat hij bij voorbeeld ook bevoegd moet zijn om na te gaan of volstaan is aan de overige voorwaarden die vereist zijn voor het recht op bijslag. De compensatiekassen behouden hun volle

14 juin 1963, remplaçant la circulaire n° 126 du 20 octobre 1953 : avant de transmettre directement les demandes de constatation d'incapacité de travail au médecin en chef directeur de la section médico-sociale, les caisses doivent s'assurer que les autres conditions prévues par les lois coordonnées (ou, pour les indépendants, par l'arrêté royal organique du 22 décembre 1938) sont remplies et, sinon, se borner à informer le demandeur du motif du rejet.

Ajoutons que cette constatation de l'incapacité de travail par le juge de paix dans le cadre de l'article 63 est un acte de juridiction gracieux qui, partant, n'est pas susceptible d'appel (*Bulletin Q. et R., C.G., n° 4, 26 décembre 1961, p. 210*).

*
**

Au cours de la brève discussion de ce projet de loi, un membre, citant un exemple relatif au Ministère de l'Éducation nationale, fait remarquer que l'État lui-même ne se conforme pas au nouvel article 70 des lois coordonnées tel qu'il a été modifié par la loi du 20 juillet 1961, puisqu'il n'exige pas de ses services que les deux tiers du montant des allocations soient remis aux institutions où sont placés des enfants bénéficiaires. Ce membre souhaite que l'on en revienne à cet égard à la proposition de loi déposée par Mme Fontaine-Borguet (*Doc. n° 385/1, 1961-1962*).

Le Ministre communique qu'il a l'intention de déposer un projet de loi général et demande que l'on s'en tienne provisoirement aux dispositions actuelles.

Un autre membre craint que le texte proposé ne permette certains abus flagrants : c'est ainsi qu'une fille reconnue incapable d'exercer une profession et qui se marie par la suite pourra continuer de bénéficier des allocations familiales.

Il est à noter que tel est déjà le cas actuellement, dès lors que l'intéressée est à charge de son mari ou d'un autre attributaire (avis de la C.C.C.C., n° 5797 du 29 septembre 1959).

Un membre propose de maintenir le bénéfice des allocations familiales aux handicapés occupés, même contre rémunérations, dans un atelier protégé ou dans un centre de réadaptation professionnelle reconnus par le Fonds national de reclassement social des handicapés, à due concurrence d'un salaire normal.

Le Ministre et la Commission se rallient au principe de cette proposition, sous réserve d'examen.

Le Ministre répond que ces points sont prévus dans la programmation sociale.

Un autre commissaire regrette que les juges de paix montrent souvent trop de sévérité dans la constatation de l'incapacité de travail.

M. De Paepe retire son amendement (*Doc. n° 638/3*), se réservant de le déposer ultérieurement sous forme de proposition de loi.

L'article premier est adopté à l'unanimité, sans autre discussion.

*
**

L'article 2 du projet, dont la justification dans l'Exposé des Motifs ne demande pas de plus amples explications, n'a suscité aucune observation de la part des membres de

responsabilité, zoals die in het bijzonder voortvloeit uit het ministerieel rondschrijven n° 193 d.d. 14 juni 1963, ter vervanging van het rondschrijven n° 126 van 20 oktober 1953 : vooraleer de aanvragen om vaststelling van de arbeidsongeschiktheid rechtstreeks over te zenden aan de hoofdgeneesheer-directeur van de medisch-sociale afdeling, moeten de kassen er zich van vergewissen of de overige door de gecoördineerde wetten (of, voor de zelfstandigen, door het koninklijk besluit van 22 december 1938) bepaalde voorwaarden vervuld zijn en, wanneer dit niet het geval is, zich ertoe beperken de aanvrager in kennis te stellen van de reden van de weigering.

Er zij hieraan toegevoegd dat die vaststelling van de arbeidsongeschiktheid door de vrederechter in het kader van artikel 63 een akte van willige rechtspraak is, die bijgevolg niet vatbaar is voor hoger beroep (*« Bulletin V. en A. », C.G., n° 4, 26 december 1961, blz. 210*).

*
**

Tijdens de korte bespreking die aan dit wetsontwerp werd gewijd, haalde een lid een voorbeeld aan uit het Ministerie van Nationale Opvoeding en merkte daarbij op dat de Staat zelf het nieuwe artikel 70 van de gecoördineerde wetten, zoals dat is gewijzigd door de wet van 20 juli 1961, niet naleeft, vermits hij van zijn diensten niet eist dat twee derde van het bedrag van de bijslag wordt overgemaakt aan de instellingen waarin rechthebbende kinderen zijn geplaatst. Dit lid wenst dat men in dat opzicht terugrijpt naar het wetsvoorstel van Mevr. Fontaine-Borguet (*Stuk n° 385/1, 1961-1962*).

De Minister deelt mede dat hij van plan is een wetsontwerp met algemene strekking in te dienen, en vraagt dat men zich voorlopig houdt aan de huidige bepalingen.

Een ander lid vreest dat de voorgestelde tekst aanleiding zal geven tot sommige opvallende misbruiken : zo zal een meisje, dat ongeschikt werd verklaard om enig beroep uit te oefenen, en nadien in het huwelijk treedt, het genot van de kinderbijslag kunnen behouden.

Hierbij zij opgemerkt dat dit ook thans het geval is, wanneer de belanghebbende ten laste is van haar echtgenoot of van een ander rechthebbende (advies van de C.C.C.C., n° 5797 van 29 september 1959).

Een lid stelt voor dat de kinderbijslag verder wordt toegerekend voor minder-validen die, zelfs tegen beloning, volgens het voor een normaal loon verschuldigde bedrag zijn tewerkgesteld in een beschermde werkplaats of in een centrum voor herscholing dat door het Nationaal Fonds voor sociale reclassering van de minder-validen is erkend.

De Minister en de Commissie keuren dit voorstel in principe goed, onder het voorbehoud dat het nader wordt onderzocht.

De Minister antwoordt dat die punten voorkomen in de sociale programmatie.

Een ander lid betreurt dat de vrederechters zich vaak al te streng tonen bij het vaststellen van de arbeidsongeschiktheid.

De heer De Paepe trekt zijn amendement (*Stuk n° 638/3*) in, maar behoudt zich het recht voor het later in de vorm van een wetsvoorstel in te dienen.

Het eerste artikel wordt zonder verdere bespreking eenparig aangenomen.

*
**

Bij artikel 2 van het ontwerp, dat, gezien de verantwoording in de Memorie van Toelichting, verdere uitleg overbodig maakt, werd geen enkele opmerking gemaakt door de

la Commission qui l'ont adopté à l'unanimité, ainsi que l'article 3.

*
**

L'ensemble du projet et le présent rapport ont également été adoptés à l'unanimité.

Le Rapporteur,
Alex. FONTAINE-BORGUET.

Le Président,
J. DECONINCK.

leden van de Commissie. Evenals artikel 3 werd het eenparig aangenomen.

*
**

Het ontwerp in zijn geheel en het onderhavige verslag werden eveneens eenparig goedgekeurd.

De Verslaggever,
Alex. FONTAINE-BORGUET.

De Voorzitter,
J. DECONINCK.

ARTICLE AMENDE PAR LA COMMISSION.

Article premier.

L'article 63 des lois coordonnées relatives aux allocations familiales pour travailleurs salariés, modifié par la loi du 27 mars 1951, est remplacé par les dispositions suivantes :

« Art. 63. — Les enfants bénéficiaires continuent à jouir des allocations familiales, après avoir atteint la limite d'âge fixée par les articles 40, alinéa 1er, et éventuellement, 62, lorsqu'ils s'avèrent incapables d'exercer une profession quelconque, y compris celle de domestique, en raison de leur état physique ou mental; dans ce cas, le bénéfice des allocations familiales est maintenu pour une durée indéterminée, aussi longtemps que la condition de l'incapacité est remplie.

» L'incapacité de travail est constatée par le juge de paix du lieu où est élevé l'enfant incapable d'exercer une profession, sur avis du médecin désigné par le Ministre de la Prévoyance sociale. »

ARTIKEL DOOR DE COMMISSIE GEWIJZIGD.

Eerste artikel.

Artikel 63 van de samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor werknemers, gewijzigd bij de wet van 27 maart 1951, wordt vervangen door de volgende bepalingen :

« Art. 63. — De rechtgevende kinderen blijven de kinderbijslag genieten na de leeftijdsgrens bepaald bij de artikelen 40, eerste lid, en, eventueel 62, te hebben bereikt, wanneer zij wegens hun lichaams- of geestesgesteldheid ongeschikt blijken om enig beroep, dat van dienstbode inbegrepen, uit te oefenen; in dat geval wordt het genot van de kinderbijslag voor een onbepaalde duur behouden, zolang de voorwaarde van de ongeschiktheid wordt vervuld.

» De arbeidsongeschiktheid wordt — op advies van de door de Minister van Sociale Voorzorg aangewezen geneesheer — vastgesteld door de vrederechter van de plaats, waar het kind, dat ongeschikt is om een beroep uit te oefenen, wordt opgevoed. »